

ROMÂNIA

Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București

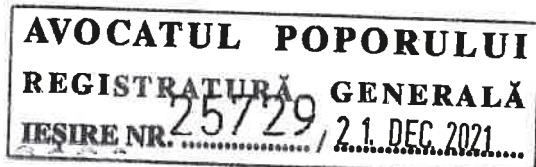
www.avp.ro

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro

Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

*Doamnei judecător Corina Alina CORBU
Președinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție*

Stimată Doamnă Președinte,

În temeiul art. 514 și următoarele din Codul de procedură civilă,
vă sesizăm cu următorul

RECURS ÎN INTERESUL LEGII

privind interpretarea și aplicarea neunitară a dispozițiilor art. 39 alin. (1) din Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești, republicată, coroborat cu art. 125 (actualul art. 265) din Codul fiscal, art. 670 alin. (2) din Codul de procedură civilă și Ordinul ministrului justiției nr. 2550/C/2006, astfel cum a fost modificat prin Ordinul ministrului justiției nr. 2561/C din 30 iulie 2012.

Examinarea jurisprudenței la nivel național a relevat că instanțele de judecată nu au un punct de vedere unitar în ceea ce privește interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 39 alin. (1) din Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești, republicată, coroborat cu art. 125 (actualul art. 265) din Codul fiscal, ale art. 670 alin. (2) din Codul de procedură civilă și ale Ordinului ministrului justiției nr. 2550/C/2006 privind aprobarea onorariilor minimale și maximale pentru serviciile prestate de executorii

judecătorești, astfel cum a fost modificat prin Ordinul ministrului justiției nr. 2561/C din 30 iulie 2012, în sensul de a se stabili "dacă onorariul maximal al executorilor judecătorești include și taxa pe valoarea adăugată sau taxa pe valoarea adăugată se adaugă la onorariul maximal prevăzut de lege."

I. Chestiuni prealabile

Problema de drept vizând modul de stabilire a respectării limitei maxime a onorariului executorului judecătorec a fost pusă în discuție în cadrul Întâlnirii președinților secțiilor civile ale curților de apel, care avut loc în perioada 19-20 noiembrie 2015, la sediul Curții de Apel Timișoara, întâlnire cu prilejul căreia, participanții, cu o largă majoritate, au stabilit că onorariile maxime includ și TVA, cu argumentul că prevederea acestor onorarii în lege s-a realizat în scopul de a asigura predictibilitatea costurilor executării, inclusiv pentru debitor. Astfel, în cadrul întâlnirii, s-a susținut că onorariul maximal trebuie să includă și TVA, fiind aduse următoarele argumente: predictibilitatea onorariului pentru beneficiarul serviciului taxabil, inclusiv pentru debitor. Rațiunea stabilirii onorariilor maxime vizează cunoașterea de către beneficiarul serviciului prestat de către executor a sumei pe care trebuie să o plătească; onorariile stabilite pentru categorii profesionale similare includ și TVA; plătitorii de TVA, inclusiv executorul judecătorec, beneficiază de anumite facilități.

În cadrul Întâlnirii președinților secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel (Curtea de Apel Bacău, 23-24 iunie 2016) s-a pus în discuție includerea taxei pe valoarea adăugată în plafonul maximal al onorariului executorului judecătorec stabilit pentru efectuarea executării silite, ocazie cu care participanții la întâlnire au stabilit că onorariile maxime includ și TVA, cu argumentul că prevederea acestor onorarii în lege s-a realizat în scopul de a asigura predictibilitatea costurilor executării, inclusiv pentru debitor, în acest sens, fiind menținut punctul de vedere exprimat cu ocazia întâlnirii de la Timișoara. În sens contrar a fost opinia exprimată de Institutul Național al Magistraturii, principalul argument fiind acela al naturii TVA-ului de impozit indirect, calificare care rămâne valabilă și sub imperiul actualului Cod fiscal.

Problema de drept în cauză, a fost reluată și în cadrul Întâlnirii președinților secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, care a avut loc în perioada 05-06 martie 2020, la Timișoara, ocazie cu care opinia reprezentatului Institutului Național al Magistraturii a fost de menținere a punctului de vedere exprimat anterior de către participanți, respectiv acela de includere a TVA în onorariul maximal al executorului judecătoresc. În acest sens, participanții, la întâlnire, în unanimitate, au apreciat că nu se impune reluarea votării punctului de vedere anterior exprimat.

II. Prevederile legale supuse interpretării Înaltei Curți de Casație și Justiție

A. Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești, republicată

Art. 39 "(1) *Executorii judecătorești au dreptul, pentru serviciul prestat, la onorarii minimale și maxime stabilite de ministrul justiției, cu consultarea Consiliului Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești. În cazul executării silite a creanțelor având ca obiect plata unei sume de bani, onorariile maxime sunt următoarele: a) pentru creanțele în valoare de până la 50.000 lei inclusiv, onorariul maxim este de 10% din suma reprezentând valoarea creanței ce face obiectul executării silite; b) pentru creanțele în valoare de peste 50.000 lei, dar până la 80.000 lei inclusiv, onorariul maxim este de 5.000 lei plus un procent de până la 3% din suma care depășește 50.000 lei din valoarea creanței ce face obiectul executării silite; c) pentru creanțele în valoare de peste 80.000 lei, dar până la 100.000 lei inclusiv, onorariul maxim este de 5.900 lei plus un procent de până la 2% din suma care depășește 80.000 lei din valoarea creanței ce face obiectul executării silite; d) pentru creanțele în valoare de peste 100.000 lei, onorariul maxim este de 6.300 lei plus un procent de până la 1 % din suma care depășește 100.000 lei din valoarea creanței ce face obiectul executării silite".*

B. Codul fiscal

Art. 125 (actualul art. 265) "*Taxa pe valoarea adăugată este un impozit indirect datorat la bugetul statului și care este colectat conform prevederilor prezentului titlu.*"

C. Codul de procedură civilă

Art. 670 alin. (2) "*Cheltuielile ocazionate de efectuarea executării silite sunt în sarcina debitorului urmărit, în afară de cazul când creditorul a renunțat la executare, situație în care vor fi suportate de acesta, sau dacă prin lege se prevede altfel. De asemenea, debitorul va fi ținut să suporte cheltuielile de executare stabilite sau, după caz,*

efectuate după înregistrarea cererii de executare și până la data realizării obligației stabilite în titlul executoriu, chiar dacă el a făcut plata în mod voluntar. Cu toate acestea, în cazul în care debitorul, somat potrivit art. 668, a executat obligația de îndată sau în termenul acordat de lege, el nu va fi ținut să suporte decât cheltuielile pentru actele de executare efectiv îndeplinite, precum și onorariul executorului judecătoresc și, dacă este cazul, al avocatului creditorului, proporțional cu activitatea depusă de aceștia.”

III. Prezentarea practicii judiciare neunitare

Din examinarea hotărârilor judecătorești transmise, Avocatul Poporului reține că s-a conturat existența unei practici neunitare în ceea ce privește interpretarea și aplicarea dispozițiilor, fiind identificate două orientări:

Astfel,

1. Potrivit unei orientări jurisprudențiale¹, unele instanțe au apreciat că onorariul maximal prevăzut de lege la care au dreptul executorii judecătorești include și taxa pe valoarea adăugată (T.V.A.). Rațiunea stabilirii onorariilor maximale vizează cunoașterea de către beneficiarul serviciului prestat de către executorul judecătoresc a sumei de bani pe care trebuie să o achite, astfel încât este necesar ca onorariul maximal să includă și T.V.A., în scopul de a asigura predictibilitatea acestuia, inclusiv pentru debitorul creanței de executat.

O altă instanță a reținut că adăugarea T.V.A. la tarifele menționate în Ordinul ministrului justiției este nelegală, astfel cum a statuat CJUE în cauza C-214/18, potrivit căreia T.V.A. aferent prestărilor de servicii furnizate de un executor judecătoresc în cadrul unei proceduri de executare silită, este considerat ca fiind inclus în onorariul perceput de acesta conform legislației în vigoare, motiv pentru care nu se impune ca la sumele

¹ **Anexa nr. 1** – Decizia civilă nr. 279/A/25 februarie 2021 a Tribunalului Cluj- Secția civilă, pronunțată în dosarul nr. 28085/211/2019; Decizia civilă nr. 1008/25 august 2021 a Tribunalul Cluj-Secția civilă, pronunțată în dosarul nr. 14048/211/2020; Încheierea nr. 497/9 iulie 2020 a Judecătoriei Bicz, pronunțată în dosarul nr. 514/188/2020; Sentința civilă nr. 599/29 aprilie 2021 a Judecătoriei Caransebeș, pronunțată în dosarul nr. 26/208/2021; Decizia civilă nr. 528/A/14 iunie 2019 a Tribunalului Bihor-Secția civilă, pronunțată în dosarul nr. 12542/271/2018; Sentința civilă nr. 3578/31 martie 2021 a Judecătoriei Iași- Secția civilă, pronunțată în dosarul nr. 30911/245/2020; Sentința civilă nr. 8772/4 august 2021 a Judecătoriei Iași -Secția civilă, pronunțată în dosarul nr. 8795/245/2021; Decizia nr. 403/23 februarie 2021 a Tribunalului Gorj -Secția I civilă, pronunțată în dosarul nr. 62/318/2020; Sentința civilă nr. 3518/17 septembrie 2019 a Judecătoriei Slatina, pronunțată în dosarul nr. 2157/311/2019; Decizia civilă nr. 1330/15 decembrie 2020 a Tribunalului Constanța – Secția a II a civilă, pronunțată în dosarul nr. 8875/212/2020; Decizia civilă nr. 1944A/14 septembrie 2020 a Tribunalului București- Secția a III-a civilă, pronunțată în dosarul nr. 12348/302/2019 ; Decizia civilă nr. 691/16 iunie 2021 a Tribunalului Galați – Secția I civilă, pronunțată în dosarul nr. 11635/233/2019.

determinabile conform Ordinului ministrului justiției nr. 2550/C/2006 să fie adăugat T.V.A. de către executor, din moment ce nici ordinul și nici Legea nr. 188/2000 nu cuprind mențiunea că onorariile prevăzute sunt fără T.V.A.

În susținerea acestei opinii și-au exprimat punctul de vedere și Secția civilă a Tribunalului Bistrița-Năsăud, Secția civilă a Tribunalului Cluj, Judecătoria Baia Mare, Secția I civilă a Tribunalului Maramureș, Secția civilă a Judecătoriei Bacău, Moinești, Onești, Secția I civilă și contencios administrativ a Tribunalului Neamț, Judecătoria piatra-Neamț, Judecătoria Reșița, Judecătoria Caransebeș, Judecătoria Oravița, Secția I civilă a Tribunalului Timiș, Secția a II a civilă a Tribunalului Bihor, Tribunalul Satu-Mare, Tribunalul Iași, Judecătoria Vaslui, Judecătoria Târgu-Bujor, Secția a I civilă a Tribunalului Dolj, Secția civilă a Tribunalului Gorj, Judecătoria Târgu-Jiu, Secția I civilă a Tribunalului Constanța, Secția civilă a Tribunalului Vâlcea și Tribunalului Argeș, Tribunalul Călărași, Judecătoria Lehliu Gară, Tribunalul Ialomița, Judecătoria Roșiori de Vede, Târgu Măgurele și Judecătoria Videle.

2. Într-o altă orientare de jurisprudență², instanțele de judecată au avut o abordare diferită apreciind că onorariul maximal la care au dreptul executorii judecătorești nu include și T.V.A., acesta adăugându-se ulterior.

Astfel, se apreciază că, în condițiile în care Legea nr. 188/2000 nu face nicio referire la taxa pe valoarea adăugată, singura întrepotretare este aceea potrivit căreia taxa se adaugă la suma maximă reprezentată de procentul din valoarea creanței executată silit. Limitarea onorariului executorului judecătorec a fost stabilită în scopul de a nu-l expune pe debitorul executat silit la anumite abuzuri, ci pentru a face accesibilă calea executării silite tuturor persoanelor prin evitarea perceperii unor onorarii exagerate, cât și pentru a nu constitui un mijloc de îmbogățire nejustificat al executorului judecătorec raportat la munca prestată. Motiv pentru care, reiese faptul că, limitarea onorariului executorului

² **Anexa nr. 2-** Decizia civilă nr. 909/19 decembrie 2019 a Tribunalului Sălaj- Secția civilă, pronunțată în dosarul nr. 2377/337/2019; Sentința civilă nr. 1120/18 decembrie 2019 a Tribunalului Suceava – Secția a II-a civilă, pronunțată în dosarul nr. 7262/314/2018; Decizia civilă a Tribunalului Suceava – Secția a II-a civilă, pronunțată în dosarul nr. 3730/285/2020; Încheierea civilă nr. 333/16 iunie 2021 a Judecătoriei Saliște, pronunțată în dosarul nr. 65/294/2021; Sentința civilă nr. 360/16 martie 2021 a Judecătoriei Huși, pronunțată în dosarul nr. 3067/244/2020; Decizia civilă nr. 806A/12 martie 2021 a Tribunalului București- Secția a III-a civilă, pronunțată în dosarul nr. 3654/299/2020; Sentința civilă nr. 76/12 ianuarie 2021 a Judecătoriei Cornetu - Secția civilă, pronunțată în dosarul nr. 5028/1748/2020; Sentința civilă nr. 7711/7 mai 2021 a Judecătoriei Buftea – Secția civilă, pronunțată în dosarul nr. 19789/94/2020; Încheierea nr. 4512/24 septembrie 2020 Judecătoriei Drobeta Turnu-Severin, pronunțată în dosarul nr. 12369/225/2019.

judecătorească nu include și taxa pe valoarea adăugată, atâta timp cât reglementarea și perceperea acesteia au la bază alte scopuri, iar sumele rezultate au alte destinații decât acelea de a merge în patrimoniul executorului judecătorească.

O **altă instanță**, în susținerea aceleiași opinii, a reținut că adăugarea T.V.A. la onorariul maxim al executorului judecătorească nu contravine legii, câtă vreme, *pe de o parte*, actul normativ nu distinge, iar T.V.A. reprezintă un impozit indirect, iar *pe de altă parte*, la onorariile maxim calculate, executorii judecătorești au obligația calculării și reținerii T.V.A., taxă ce este suportată de destinatarul final, potrivit Codului fiscal.

În susținerea acestei opinii și-au exprimat punctul de vedere și Judecătoria Bistrița, Tribunalul Sălaj, Judecătoria Zalău, Tribunalul Vaslui, Tribunalul Vâlcea, Judecătoria Huși, Secția I civilă a Tribunalului Galați, Judecătoria Tecuci, Judecătoria Târgu-Cărbunești, Tribunalul Teleorman, Judecătoria Zimnicea, precum și Secția a II-a civilă, contencios administrativ și fiscal al Tribunalului Neamț.

III. Opinia Avocatului Poporului

Avocatul Poporului consideră că prima opinie este în acord cu litera și spiritul legii, apreciind că normele juridice privind stabilirea onorariilor maximale ale executorilor judecătorești includ și taxa pe valoarea adăugată întrucât scopul stabilirii acestor onorarii minimale și maximale îl constituie necesitatea asigurării predictibilității costurilor executării, inclusiv pentru debitorul creanței de executat.

Onorariul executorului judecătorească este un drept subiectiv corespunzător muncii prestate de acesta, iar natura juridică a cuantumului minimal și maximal al onorariului, este stabilită în art. 39 din Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și în Ordinul ministrului justiției nr. 2550/C/2006, astfel cum a fost modificat prin Ordinul ministrului justiției nr. 2561/C din 30 iulie 2012.

Potrivit art. 39 alin. (1) din Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești, pentru serviciile prestate au dreptul la onorarii minimale și maximale stabilite de ministrul justiției cu consultarea Consiliului Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești și aprobate prin ordinul ministrului justiției. Cuantumul onorariului executorului judecătorească trebuie să fie în acord cu munca îndeplinită de acesta și mai ales să imprime un caracter rezonabil al acestuia. Prin adăugarea TVA-ului, executorul judecătorească ajunge să depășească pragul maximal prevăzut de lege pentru onorariul său.

Achitarea taxei pe valoare adăugată reprezintă o obligație cu caracter fiscal care îi revine executorului judecătoresc, care este ținut, în calitatea sa de plătitor de TVA, să achite către bugetul statului o anumită parte din câștigurile sale. Prin urmare, această obligație nu poate influența pragul maximal pe care onorariul îl poate atinge.

Împrejurarea că valoarea achitată cu titlu de TVA nu profită executorului judecătoresc este irelevantă, câtă vreme stabilirea pragului maximal al onorariului nu are rolul de a îl proteja pe executor, ci rolul de a îl proteja pe debitor, astfel încât acesta să nu fie obligat la plata unor cheltuieli de executare prea mari.

Or, fiind instituit pentru protecția lui, textul art. 39 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 188/2000 trebuie privit din perspectiva debitorului, care nu poate fi obligat să achite un onorariu mai mare decât prevede legea, fără a fi necesar să îl intereseze cât din această sumă profită executorului și cât este plătit la bugetul statului.

Cu toate că Legea nr. 188/2000 nu face referire, în mod concret, la T.V.A., considerăm că limitarea plafonului onorariului executorului judecătoresc la un procent maximal din valoarea creanței are în vedere, *pe de o parte*, onorariul efectiv încasat de acesta, iar *pe de altă parte*, necesitatea de a nu-l supune pe debitorul executat silit unor abuzuri și pentru a face accesibilă procedura executării silite tuturor persoanelor, prin evitarea perceperii unor onorarii exagerate, de a nu constitui un mijloc nejustificat de îmbogățire al executorului judecătoresc raportat la munca prestată efectiv de acesta.

Normele din legislația internă trebuie interpretate din perspectiva principiului proporționalității consacrat în jurisprudența CJUE, care impune ca autoritățile naționale să își adapteze mijloacele folosite la obiectivele concrete urmărite în conformitate cu prevederile dreptului Uniunii Europene, asigurând ca măsurile adoptate să fie adecvate, **cel mai puțin oneroase** și necesare atingerii obiectivului și, totodată, **să nu aibă caracter excesiv în raport cu scopul propus.**

În susținerea opiniei noastre, avem în vedere și Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene în Cauza C-214/18, în care s-a statuat faptul că, *"Dispozițiile Directivei 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoare adăugată prin Directiva 2013/43/UE a Consiliului din 22 iulie 2013 precum și principiile neutralității taxei pe valoarea adăugată (T.V.A.) și proporționalității trebuie interpretate în sensul că nu se opun unei practici administrative a autorităților naționale competente, cum este cea în discuție în litigiul principal, potrivit căreia T.V.A. aferent*

prestărilor de servicii furnizate de un executor judecătoresc în cadrul unei proceduri de executare silită este considerat ca fiind inclus în onorariul perceput de acesta".

În considerarea rolului constituțional al Avocatului Poporului de apărător al drepturilor și libertăților persoanelor fizice, apreciem că **onorariul maximal al executorului judecătoresc include și taxa pe valoarea adăugată aferentă serviciilor prestate de către acesta în cadrul unei proceduri de executare silită.**

Luând în considerare aspectele expuse, vă adresez rugămintea de a constata că problema de drept prezentată a primit o soluționare diferită din partea instanțelor judecătorești și, printr-o decizie obligatorie, să stabiliți modul unitar de interpretare și aplicare a dispozițiilor legale incidente.

Vă asigur, Stimată Doamnă Președinte, de întreaga mea considerație,

Avocatul Poporului,

Renate WEBER